

25. HAFTA

GÜVENLİK TEDBİRLERİ

Güvenlik tedbirleri; toplum için “tehlikeli” görülen kişilere, suç işledikten sonra hâkim tarafından hükmedilen, suçlunun kendisini ve toplumu koruyucu nitelikte olan ve kanunda öngörülen tedbirlerdir. Bu tedbirlere başvurulurken suçun tekrarlanması ihtimali karşısında kişinin gösterdiği “tehlikelilik” durumu gözönünde bulundurulur. TCK’da yer alan güvenlik tedbirleri, bu kişilerin yanında; kusurlu olmadıkları için işledikleri suçlar nedeniyle cezalandırılmayan bazı kişiler, suçun işlenmesinde kullanılan araçlar veya suçun işlenmesiyle elde edilen kazanç ile tüzel kişiler hakkında da uygulanabilmektedir.

a. Belli Hakları Kullanmaktan Yoksun Bırakılma

TCK m. 53’e göre; kasten işlenen bir suç sebebiyle hapis cezasına mahkûm olan hükümlünün hapis cezasının infazı tamamlanıncaya kadar Kanun’da belirtilen bazı hakları kullanmaktan mahrum bırakılmasıdır.

TCK m. 53/6 ise genel kurala bir istisna getirerek belli bir meslek veya sanatın ya da trafik düzeninin gerektirdiği dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla işlenen taksirli suçtan mahkûmiyet halinde de bu meslek veya sanatın icrasının yasaklanmasına ya da sürücü belgesinin geri alınmasına karar verilebileceğini düzenlemiştir.

Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni sonucu olmasına rağmen TCK m. 53/3’te yer alan hallerde bazı haklar kısıtlanamazken bazı hakların kısıtlanıp kısıtlanmaması konusunda hâkime takdir yetkisi verilmiştir.

ŞARTLARI

Kasten İşlenen Suç: Belli hakların kullanılmasından yoksun bırakılmanın ilk koşulu, kişinin suçu kasıtlı olarak işlemesidir.

Hapis Cezası: Hak yoksunluğunun sözkonusu olabilmesi için mahkûm olunan cezanın hapis cezası olması gerekir.

MAHKÛMİYETİN KANUNİ SONUCU OLARAK YOKSUN BIRAKILAN HAKLAR

a) Sürekli, süreli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesinden; bu kapsamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinden veya Devlet, il, belediye, köy veya bunların denetim ve gözetimi altında bulunan kurum ve kuruluşlarca verilen, atamaya veya seçime tabi bütün memuriyet ve hizmetlerde istihdam edilmekten,

b) Seçme ve seçilme ehliyetinden ve diğer siyasi hakları kullanmaktan

c) Velayet hakkından; vesayet veya kayımlığa ait bir hizmette bulunmaktan,

d) Vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasi parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya

denetçisi olmaktan,

e) Bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmekten yoksun bırakılır.

b. Müsadere

“Suç nedeniyle mülkiyetin devlete geçmesi” anlamına gelen müsadere kurumu, TCK’da eşya müsadere ve kazanç müsadere olmak üzere iki şekilde düzenlenmektedir. Eşya müsadere; kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesine tahsis edilen ya da suçtan meydana gelen eşyanın mülkiyetinin devlete geçirilmesidir. Kazanç müsadere ise suçun işlenmesi ile elde edilen veya suçun konusunu oluşturan ya da suçun işlenmesi için sağlanan maddi menfaatler ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançların mülkiyetinin devlete geçirilmesidir.

- EŞYA MÜSADERESİ

Kasıtlı Bir Suçun İşlenmiş Olması: Eşya müsadere sinin ilk şartı doğrudan ya da olası kasotla işlenmiş veya teşebbüs aşamasında kalmış bir suçun varlığıdır. Bu durumda ister bilinçli ister bilinçsiz taksirle işlenmiş olsun, taksirle işlenen suçlarda müsadere kararı verilemez.

Eşyanın Suçla İlgisinin Olması: Müsadere ye konu olabilecek eşyalar TCK m. 54’te sınırlı bir biçimde sayılmıştır.

- EŞ DEĞER MÜSADERESİ

Müsadere kapsamına giren eşyanın, ortadan kaldırılması, elden çıkarılması, tüketilmesi veya müsadere sinin başka bir surette imkânsız kılınması halinde; bu eşyanın değeri kadar para tutarının müsadere sine karar verilir.

KISMİ MÜSADERE

TCK m. 54/5’e göre; bir şeyin sadece bazı kısımlarının müsadere si gerektiğinde, tümüne zarar verilmeksizin bu kısmı ayırmak olanaklı ise, sadece bu kısmın müsadere sine karar verilir. Kısmi müsadere, müsadere nin orantılılığı ilkesinin bir gereğidir.

KAZANÇ MÜSADERESİ

Kasıtlı Bir Suçun İşlenmiş Olması

Kazancın Suçla Bağlantılı Olması

Maddi Menfaat veya Ekonomik Kazancın İyiniyetli Üçüncü Kişilere Ait Olmaması ya da Mağdura Geri Verilmemesi Zorunluluğu

SUÇTA TEKERRÜR VE ÖZEL TEHLİKELİ SUÇLULAR

Tekerrür, kişinin daha önce işlediği suç nedeniyle belli bir cezaya mahkûm edilmiş olmasına rağmen suç işlemede gösterdiği kararlılıkla toplum açısından tehlikeliliğini ifade eden bir kavramdır. Başka bir tanımla tekerrür, kişinin, daha önceden işlemiş olduğu bir suç nedeniyle hakkındaki

mahkûmiyet kararı kesinleştikten sonra kanunda öngörülen süreler içerisinde yeniden bir suç işlemesidir. Mükerririn bu şekilde suçu işlemeyi alışkanlık haline getirmesi kendisi hakkında mükerrirlere özgü infaz rejiminin uygulanmasını gerektirmiştir.

Tekerrürün ilk sonucu TCK m. 58/3'e göre; sonraki suça ilişkin kanun maddesinde seçimlik olarak hapis cezasıyla adli para cezasının öngörülmesi durumunda hapis cezasına hükmolunacağıdır. Aynı maddenin 6. fıkrasına göre bir başka sonuç tekerrür halinde hükmolunan cezanın mükerrirlere özgü infaz rejimine göre çektirileceğidir. 5375 sayılı Kanun'a göre tekerrür halinde mahkûm olan kişinin koşullu salıverme süresi ilk kez suç işleyene göre daha uzundur. TCK m. 58/6, tekerrür halinde cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbirinin uygulanacağını ve bu tedbirin süresinin de 1 yıldan az olamayacağını düzenlemiştir.

TCK'daki tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi için failin suçu işlediği tarihte 18 yaşını doldurmuş olması ve bazı şartların gerçekleşmesi gerekir.